

➤ **Analiza realizacije zaključaka Vlade Crne Gore iz konsolidovanih izvještaja o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u periodu 2021–2024**

Ministarstvo finansija, u okviru svojih redovnih godišnjih aktivnosti, priprema Konsolidovani izvještaj o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, čija je svrha pružanje informacija o stanju u oblasti upravljanja i unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije u izvještajnom periodu, odnosno o ostvarenom napretku u implementaciji u ovim oblastima, uočenim slabostima, kao i definisanje koraka za dalji napredak. Međutim, tokom godina uočena je slaba implementacija zaključaka, koje nakon usvajanja konsolidovanih izvještaja, donosi Vlada Crne Gore. S tim u vezi, Direktor za centralnu harmonizaciju i razvoj unutrašnjih kontrola (CHU) sproveo je analizu stepena realizacije zaključaka koje su prethodno upućeni korisnicima sredstava budžeta na centralnom i lokalnom nivou.

Analiza je obuhvatila realizaciju zaključaka Vlade datih u višegodišnjem periodu i to za godišnje izvještaje za 2020, 2021, 2022 i 2023. godinu, a za koje je rok za implementaciju bio u periodu od 2021. godine, zaključno sa krajem 2024. godine. Analiza je sprovedena kako bi se identifikovali glavni razlozi za slabiji stepen realizacije usvojenih zaključaka. Konsolidovani izvještaj o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru za 2024. godinu je usvojen od strane Vlade CG krajem juna 2025. godine i rok za implementaciju zaključaka u vezi tog izvještaja još uvijek nije istekao, te ova analiza nije obuhvatila predmetne zaključke.

Prilikom sprovođenja predmetne analize, CHU je realizaciju zaključaka predstavio kao stepen implementacije u rokovima koji su bili postavljeni prilikom usvajanja svakog pojedinačnog godišnjeg izvještaja. S tim u vezi, postoji realna vjerovatnoća da je u ovom trenutku stepen realizacije određenih zaključaka iz prethodnih godina veći, jer su neka ministarstva, organi državne i lokalne samouprave pojedine zaključke implementirali značajno kasnije nego je prvobitni rok bio postavljen, a da o tome nisu informisali Ministarstvo finansija.

Pregled zaključaka Vlade i njihova realizacija za period 2021 – 2024 dat je u nastavku, gdje je svaki od zaključaka markiran po sljedećem ključu:

- Zelena boja - realizovan;
- Žuta boja – djelimično realizovan (više od 50%);
- Narandžasta boja – djelimično realizovan (manje od 50%);
- Crvena boja – nerealizovan ili ne raspolažemo informacijama o realizaciji.

KONSOLIDOVANI IZVJEŠTAJ ZA GODINU	ZAKLJUČCI VLADE	REALIZACIJA ZAKLJUČAKA
2020	1. Zadužuju se svi korisnici sredstava budžeta Crne Gore da donesu Plan za unapređenje upravljanja i kontrola u skladu sa Pravilnikom o načinu uspostavljanja i unapređenja upravljanja i kontrola u javnom sektoru i dostave ga Ministarstvu finansija i socijalnog staranja do kraja septembra 2021. godine.	Zaključak je realizovalo 46% korisnika sredstava budžeta Crne Gore. Ostali korisnici sredstava budžeta nijesu obavijestili Ministarstvo o realizaciji zaključka.
	2. Preporučuje se svim korisnicima sredstava budžeta lokalne samouprave da donesu Plan za unapređenje upravljanja i kontrola u skladu sa Pravilnikom o načinu uspostavljanja i unapređenja upravljanja i kontrola u javnom sektoru i dostave ga Ministarstvu finansija i socijalnog staranja do kraja septembra 2021. godine.	Zaključak je realizovalo 25% korisnika sredstava budžeta lokalne samouprave Crne Gore. Ostali korisnici sredstava budžeta lokalne samouprave nijesu obavijestili Ministarstvo o realizaciji zaključka.
	3. Zadužuju se svi korisnici sredstava budžeta Crne Gore da sprovedu samoprocjenu unutrašnjih kontrola u skladu sa Pravilnikom o načinu uspostavljanja i unapređenja upravljanja i kontrola u javnom sektoru i obavijeste Ministarstvo finansija i socijalnog staranja do kraja 2021. godine o realizaciji.	Zaključak je realizovalo 18% korisnika sredstava budžeta Crne Gore. Ostali korisnici sredstava budžeta nijesu obavijestili Ministarstvo o realizaciji zaključka.
	4. Preporučuje se svim korisnicima sredstava budžeta lokalne samouprave da sprovedu samoprocjenu unutrašnjih kontrola u skladu sa Pravilnikom o načinu uspostavljanja i unapređenja upravljanja i kontrola u javnom sektoru i obavijeste Ministarstvo finansija i socijalnog staranja do kraja 2021. godine o realizaciji.	Zaključak je realizovalo 8% korisnika sredstava budžeta lokalne samouprave. Ostali korisnici sredstava budžeta lokalne samouprave nijesu obavijestili Ministarstvo o realizaciji zaključka.
	5. Zadužuju se svi korisnici sredstava budžeta Crne Gore da ažuriraju knjige procedura i registre rizika i o tome do kraja septembra obavijeste Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, u skladu sa čl. 50 stav 3 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.	Zaključak je realizovalo 32% korisnika sredstava budžeta Crne Gore u dijelu ažuriranja knjige procedura, odnosno 33% u dijelu ažuriranja registra rizika. Ostali korisnici sredstava budžeta nijesu obavijestili Ministarstvo o realizaciji zaključka.
	6. Preporučuje se svim korisnicima sredstava budžeta lokalne samouprave da ažuriraju knjige procedura i registre rizika i o tome do kraja septembra obavijeste Ministarstvo finansija i socijalnog staranja, u skladu sa čl. 50 stav 3 Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru.	Zaključak je realizovalo 17% korisnika sredstava budžeta lokalne samouprave u dijelu ažuriranja knjige procedura, odnosno 21% u dijelu ažuriranja registra rizika. Ostali korisnici sredstava budžeta lokalne samouprave nijesu obavijestili Ministarstvo o realizaciji zaključka.
	7. Zadužuje se Ministarstvo finansija i socijalnog staranja da pripremi i Vladi na razmatranje dostavi Prijedlog uredbe o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru najkasnije do kraja septembra 2021. godine.	Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je pripremilo novu Uredbu o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru koju je Vlada Crne Gore, na osnovu člana 49 stav 7 Zakona o uspostavljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru („Sl.list Crne Gore“,br.75/18) i usvojila 04. avgusta 2021. godine. Osnovni razlog za donošenje ove Uredbe jeste njeno usaglašavanje sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave.

	8. Preporučuje se Prijestonici Cetinje i opštinama Bar, Bijelo Polje, Herceg Novi, Pljevlja, Tivat i Ulcinj da preduzmu aktivnosti na popunjavanju radnih mjesta za unutrašnje revizore koja nijesu popunjena u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i o tome najkasnije do kraja 2021. godine, obavijeste Ministarstvo finansija i socijalnog staranja.	Opština Tivat je realizovala zaključak. Opština Herceg Novi je obavijestila da nije izvršila realizaciju zaključka, dok ostali korisnici sredstava budžeta lokalne samouprave nijesu obavijestili Ministarstvo finansija i socijalnog staranja o realizaciji zaključka.
	9. Preporučuje se Opštini Budva da popuni radno mjesto rukovodioca Službe za unutrašnju reviziju i preduzme aktivnosti na donošenju akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i popunjavanju sistematizovanih radnih mjesta i o tome obavijesti Ministarstvo finansija i socijalnog staranja najkasnije do kraja 2021. godine.	Opština Budva nije obavijestila Ministarstvo finansija i socijalnog staranja o realizaciji zaključaka do kraja 2021. godine.
	10. Preporučuje se opštinama Petnjica, Gusinje i Tuzi da obezbjede vršenje funkcije unutrašnje revizije na jedan od načina propisanih Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, i to: organizovanjem posebne organizacione jedinice za 9 unutrašnju reviziju u okviru subjekta ili obavljanjem poslova unutrašnje revizije od strane jedinice unutrašnje revizije drugog subjekta putem sporazuma i da o tome najkasnije do kraja 2021. godine obavijeste Ministarstvo finansija i socijalnog staranja.	Opštine Petnjica, Gusinje i Tuzi nijesu obavijestile Ministarstvo finansija i socijalnog staranja o realizaciji zaključaka do kraja 2021. godine.
2021	1. Zadužuju se svi korisnici sredstava budžeta Crne Gore da donesu Plan za unaprjeđenje upravljanja i kontrola u skladu sa Pravilnikom o načinu uspostavljanja i unaprjeđenja upravljanja i kontrola u javnom sektoru i dostave ga Ministarstvu finansija do kraja jula 2022. godine.	Zaključak je realizovalo 8% korisnika sredstava budžeta Crne Gore. Ostali korisnici sredstava budžeta nijesu obavijestili Ministarstvo o realizaciji zaključka.
	2. Preporučuje se svim korisnicima sredstava budžeta lokalne samouprave da donesu Plan za unaprjeđenje upravljanja i kontrola u skladu sa Pravilnikom o načinu uspostavljanja i unaprjeđenja upravljanja i kontrola u javnom sektoru i dostave ga Ministarstvu finansija do kraja jula 2022. godine.	Zaključak je realizovalo 25% korisnika sredstava budžeta lokalne samouprave Crne Gore. Ostali korisnici sredstava budžeta lokalne samouprave nijesu obavijestili Ministarstvo o realizaciji zaključka.
	3. Zadužuju se svi korisnici sredstava budžeta Crne Gore da preduzmu aktivnosti vezane za uspostavljanje, odnosno ažuriranje registara rizika i da o tome obavijeste Ministarstvo finansija, najkasnije do kraja 2022. godine.	Zaključak je realizovalo 7% korisnika sredstava budžeta Crne Gore. Ostali korisnici sredstava budžeta nijesu obavijestili Ministarstvo o realizaciji zaključka.
	4. Preporučuje se svim korisnicima sredstava budžeta lokalne samouprave da preduzmu aktivnosti vezane za uspostavljanje, odnosno ažuriranje registara rizika i da o tome obavijeste Ministarstvo finansija, najkasnije do kraja 2022. godine.	Zaključak je realizovalo 8% korisnika sredstava budžeta lokalne samouprave. Ostali korisnici sredstava budžeta lokalne samouprave nijesu obavijestili Ministarstvo o realizaciji zaključka.
	5. Zadužuje se Ministarstvo finansija da pripremi i Vladi na razmatranje dostavi Prijedlog uredbe o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru najkasnije do kraja oktobra 2022. godine.	Ministarstvo finansija je pripremilo Uredbu o izmjenama i dopuni Uredbe o uspostavljanju unutrašnje revizije u javnom sektoru, koju je Vlada donijela na 7 sjednici od 16. novembra

		2022. godine i ista je objavljena u "Sl.listu Crne Gore", br. 134/22, dana 07.12.2022. godine.
	6. Zadužuje se Ministarstvo odbrane da popuni radno mjesto rukovodioca odeljenja za unutrašnju reviziju i o tome, najkasnije do kraja 2022. godine, obavijesti Ministarstvo finansija.	Ministarstvo odbrane je realizovalo zaključak i radno mjesto rukovodioca Odeljenja je popunjeno.
	7. Preporučuje se opštinama Bijelo Polje, Plav i Ulcinj da preduzmu aktivnosti na popunjavanju radnih mjesta za unutrašnje revizore, koja nijesu popunjena u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i o tome, najkasnije do kraja 2022. godine, obavijeste Ministarstvo finansija.	Opština Bijelo Polje je realizovala zaključak, dok opštine Plav i Ulcinj nijesu realizovale zaključak.
	8. Preporučuje se opštinama Rožaje i Pljevlja da popune radno mjesto rukovodioca Službe za unutrašnju reviziju i o tome, najkasnije do kraja 2022. godine, obavijeste Ministarstvo finansija.	Opštine Rožaje i Pljevlja su djelimično realizovale zaključak i imenovale v.d. rukovodioca Službe za unutrašnju reviziju.
	9. Preporučuje se opštini Budva da popuni radno mjesto rukovodioca Službe za unutrašnju reviziju i preduzme aktivnosti na donošenju akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i popunjavanju sistematizovanih radnih mjesta i o tome obavijesti Ministarstvo finansija najkasnije do kraja 2022. godine.	Opština Budva nije obavijestila Ministarstvo finansija o realizaciji zaključaka do kraja 2022. godine.
	10. Preporučuje se opštinama Mojkovac, Petnjica, Gusinje i Tuzi da obezbijede vršenje funkcije unutrašnje revizije na jedan od načina propisanih Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, i to: organizovanjem posebne organizacione jedinice za unutrašnju reviziju u okviru subjekta ili obavljanjem poslova unutrašnje revizije od strane jedinice unutrašnje revizije drugog subjekta putem sporazuma i da o tome, najkasnije do kraja 2022. godine, obavijeste Ministarstvo finansija.	Opštine Mojkovac, Petnjica, Gusinje i Tuzi nijesu obavijestile Ministarstvo finansija o realizaciji zaključaka do kraja 2022. godine.
2022	1. Zadužuju se svi korisnici sredstava budžeta Crne Gore da preduzmu aktivnosti vezane za ažuriranje registra rizika za 2023. godinu, s posebnim akcentom na ključne/strateške rizike i da o tome obavijeste Ministarstvu finansija, najkasnije do kraja oktobra 2023. godine.	Zaključak je realizovalo 18% korisnika sredstava budžeta Crne Gore. Ostali korisnici sredstava budžeta nijesu obavijestili Ministarstvo o realizaciji zaključka.
	2. Preporučuje se svim korisnicima sredstava budžeta lokalne samouprave da preduzmu aktivnosti vezane za ažuriranje registra rizika za 2023. godinu, s posebnim akcentom na ključne/strateške rizike i da o tome obavijeste Ministarstvu finansija, najkasnije do kraja oktobra 2023. godine.	Zaključak je realizovalo 13% korisnika sredstava budžeta lokalne samouprave Crne Gore. Ostali korisnici sredstava budžeta lokalne samouprave nijesu obavijestili Ministarstvo o realizaciji zaključka.
	3. Zadužuju se svi korisnici sredstava budžeta Crne Gore da sprovedu samoocjenu unutrašnjih kontrola i da o ostvarenim rezultatima obavijeste Ministarstvo finansija, najkasnije do kraja 2023. godine.	Zaključak je realizovalo 14% korisnika sredstava budžeta Crne Gore. Ostali korisnici sredstava budžeta nijesu obavijestili Ministarstvo o realizaciji zaključka.

	4. Preporučuje se svim korisnicima sredstava budžeta lokalne samouprave da sprovedu samoocjenu unutrašnjih kontrola i da o ostvarenim rezultatima obavijeste Ministarstvo finansija, najkasnije do kraja 2023. godine.	Korisnici sredstava budžeta lokalne samouprave nijesu obavijestili Ministarstvo o realizaciji zaključka.
	5. Zadužuje se Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore da izvrši popunjavanje sistematizovanih radnih mjesta u Odjeljenju za unutrašnju reviziju i o tome obavijesti Ministarstvo finansija, najkasnije do kraja 2023. godine.	Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore nije obavijestio Ministarstvo finansija o realizaciji zaključka do kraja 2023. godine.
	6. Zadužuju se Uprava prihoda i carina i Uprava za katastar i državnu imovinu da aktom o unutrašnjoj oraganizaciji i sistematizaciji, započnu sa aktivnostima na uspostavljanju Odjeljenja za unutrašnju reviziju i o tome, najkasnije do kraja 2023. godine, obavijeste Ministarstvo finansija.	Novom Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave ("Službeni list CG", br. 98/2023, 102/2023 i 113/2023) Uprava prihoda i carina razdvojena je na dvije posebne uprave: Poreska uprava i Uprava carina tako da ovaj zaključak nije mogao biti realizovan do kraja 2023.godine imajući u vidu navedene organizacione promjene. Tokom 2024.godine je realizovan zaključak jer su sve uprave u svojim sistematizacijama predviđele Odjeljenje za unutrašnju reviziju.
	7. Zadužuje se Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede da aktom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji uspostavi Odjeljenje za unutrašnju reviziju fondova Evropske unije i drugih donatorskih sredstava u oblasti poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i o tome, najkasnije do kraja 2023. godine, obavijeste Ministarstvo finansija.	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je novim Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, koji je Vlada Crne Gore usvojila na sjednici održanoj 1. marta 2024. godine, uspostavilo Odjeljenje za unutrašnju reviziju fondova Evropske unije i drugih donatorskih sredstava u oblasti poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u kojem su sistematizovana četiri radna mjesta za unutrašnje revizore uključuju rukovodioca Odjeljenja.
	8. Zadužuje se Ministarstvo pravde, Ministarstvo odbrane, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarsto kapitalnih investicija, Ministarstvo evropskih poslova, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja i Zavod za zapošljavanje Crne Gore, da preduzmu aktivnosti na popunjavanju radnih mjesta za unutrašnje revizore, koja nijesu popunjena u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i o tome, najkasnije do kraja 2023. godine, obavijeste Ministarstvo finansija.	Ministarstvo odbrane je realizovalo zaključak. Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma je djelimično realizovalo zaključak i popunilo jedno radno mjesto za unutrašnjeg revizora. Ministarstvo pravde, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Ministarsto kapitalnih investicija, Ministarstvo evropskih poslova, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja i Zavod za zapošljavanje Crne Gore nijesu realizovali zaključak.
	9. Preporučuje se Prijestonici Cetinje i opštinama Bar, Pljevlja, Rožaje i Ulcinj da preduzmu aktivnosti na popunjavanju radnih mjesta za unutrašnje revizore, koja nijesu popunjena u skladu sa Zakonom o upravljanju i	Prijestonica Cetinje i opštine Bar, Pljevlja, Rožaje i Ulcinj nijesu realizovale zaključak.

2023	unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i o tome, najkasnije do kraja 2023. godine, obavijeste Ministarstvo finansija.	
	10. Preporučuje se opštinama Nikšić i Plav da popune radno mjesto rukovodioca Službe za unutrašnju reviziju i o tome, najkasnije do kraja 2023. godine, obavijeste Ministarstvo finansija.	Opštine Nikšić i Plav nijesu realizovale zaključak.
	11. Preporučuje se opštini Budva da preduzme aktivnosti na donošenju akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji i popunjavanju radnog mjesta rukovodioca i sistematizovanih radnih mjesta Službe za unutrašnju reviziju i o tome obavijesti Ministarstvo finansija najkasnije do kraja 2023. godine.	Opština Budva nije obavijestila Ministarstvo finansija o realizaciji zaključaka do kraja 2023. godine.
	12. Preporučuje se opštinama Mojkovac, Petnjica, Gusinje, Tuzi i Zeta da obezbijede vršenje funkcije unutrašnje revizije na jedan od načina propisanih Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, i to: organizovanjem posebne organizacione jedinice za unutrašnju reviziju u okviru subjekta ili obavljanjem poslova unutrašnje revizije od strane jedinice unutrašnje revizije drugog subjekta putem sporazuma i da o tome, najkasnije do kraja 2023. godine, obavijeste Ministarstvo finansija.	Opštine Mojkovac, Petnjica, Gusinje, Tuzi i Zeta nijesu obavijestile Ministarstvo finansija o realizaciji zaključaka do kraja 2023. godine.
2023	1. Zadužuju se svi korisnici sredstava budžeta Crne Gore da sprovedu samoocjenu unutrašnjih kontrola i da o ostvarenim rezultatima obavijeste Ministarstvo finansija, najkasnije do kraja 2024. godine.	Zaključak je realizovalo 29% korisnika sredstava budžeta Crne Gore. Ostali korisnici sredstava budžeta nijesu obavijestili Ministarstvo o realizaciji zaključka.
	2. Preporučuje se svim korisnicima sredstava budžeta lokalne samouprave da sprovedu samoocjenu unutrašnjih kontrola i da o ostvarenim rezultatima obavijeste Ministarstvo finansija, najkasnije do kraja 2024. godine.	Zaključak je realizovalo 16% korisnika sredstava budžeta lokalne samouprave Crne Gore. Ostali korisnici sredstava budžeta lokalne samouprave nijesu obavijestili Ministarstvo o realizaciji zaključka.
	3. Zadužuje se Ministarstvo finansija da o zaduženju iz tačke 1 i preporuci iz tačke 2 ovih zaključaka obavijesti sve korisnike budžeta Crne Gore i sve korisnike budžeta lokalne samouprave.	Ministarstvo finansija je realizovalo zaključak. Upućen je dopis korisnicima budžeta Crne Gore i korisnicima budžeta lokalne samouprave o obavezi sprovođenja samoocjene unutrašnje kontrole.
	4. Zadužuje se Ministarstvo finansija da u cilju unapređenja procesa upravljanja rizicima u saradnji sa Upravom za ljudske resurse organizuje obuke za pojedinačna ministarstva.	Ministarstvo finansija je u saradnji sa Upravom za ljudske resurse organizovalo pojedinačne obuke za ministarstva na temu „Upravljanje rizicima”. Zaključno sa 2024. godinom obuke su organizovane za Ministarstvo vanjskih poslova i Ministarstvo odbrane
	5. Zadužuju se korisnici sredstava budžeta Crne Gore da odrede predstavnike koji će prisustvovati obukama u skladu sa Programom obuke	Realizacija zaključka je u nadležnosti korisnika sredstava budžeta.

	za sticanje i unapređenje znanja vještina i sposobnosti iz oblasti upravljanja i unutrašnjih kontrola u javnom sektoru.	
	6. Preporučuje se svim korisnicima budžeta lokalne samouprave da odrede predstavnike koji će prisustvovati obukama u skladu sa Programom obuke za sticanje i unapređenje znanja, vještina i sposobnosti iz oblasti upravljanja i unutrašnjih kontrola u javnom sektoru.	Realizacija zaključka je u nadležnosti korisnika sredstava budžeta.
	7. Zadužuju se ministri da sagledaju mogućnosti za delegiranjem ovlašćenja i da, shodno procjeni, rješenjem prenesu ovlašćenja visoko rukovodnom kadru za donošenje odluka, odnosno potpisivanje akata iz nadležnosti djelokruga rada organizacionih jedinica kojima rukovode.	Na osnovu informacija koje su dostavljene Ministarstvu finansija, zaključak su realizovali: Ministarstvo pravde, Ministarstvo finansija, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo pomorstva, Ministarstvo saobraćaja, Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, Ministarstvo turizma, Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo energetike, Ministarstvo evropskih poslova i Ministarstvo dijaspore.
	8. Zadužuje se Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore da izvrši popunjavanje sistematizovanih radnih mjesta u Odjeljenju za unutrašnju reviziju i o tome obavijesti Ministarstvo finansija, najkasnije do kraja 2024.godine.	Generalni sekretarijat Vlade Crne Gore nije obavijestio Ministarstvo finansija o realizaciji zaključka do kraja 2024. godine.
	9. Zadužuje se Ministarstvo unutrašnjih poslova da preduzme aktivnosti na popunjavanju radnog mjesta rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju i da o pome obavijesti Ministarstvo finansija, najkasnije do kraja 2024.godine.	Ministarstvo unutrašnjih poslova je realizovalo navedeni zaključak i popunilo radno mjesto rukovodioca Službe za unutrašnju reviziju.
	10. Zadužuje se Ministarstvo pravde, Ministarstvo unutrašnjih poslova, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo ekonomskog razvoja, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine, Ministarstvo turizma, ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, Ministarstvo energetike i rudarstva, Poreska uprava, Uprava carina, Uprava za nekretnine, Uprava za državnu imovinu, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja i Zavod za zapošljavanje Crne Gore, da preduzmu aktivnosti na popunjavanju radnih mjesta za unutrašnje revizore, koja nijesu popunjena u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i o tome, najkasnije do kraja 2024.godine, obavijeste Ministarstvo finansija.	Ministarstvo zdravlja je djelimično ispunilo zaključak i popunilo radno mjesto mlađeg unutrašnjeg revizora. Ostale institucije nijesu realizovale zaključak.

	11. Preporučuje se opštinama Nikšić i Plav da preduzmu aktivnosti na popunjavanju radnog mjesta rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju i da o tome obavijeste Ministarstvo finansija najkasnije do kraja 2024.godine.	Opštine Nikšić je realizovala navedeni zaključak i popunila radno mjesto rukovodioca Službe za unutrašnju reviziju, dok opština Plav nije realizovala zaključak.
	12. Preporučuje se Prijestonici Cetinje i opštinama Bar, Herceg Novi, Kotor, Nikšić, Pljevlja, Rožaje, Tivat i Ulcinj da preduzmu aktivnosti na popunjavanju radnih mjesta za unutrašnje revizore, koja nijesu popunjena u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru i o tome, najkasnije do kraja 2024.godine, obavijeste Ministarstvo finansija.	Prijestonica Cetinje i opštine Bar, Herceg Novi, Kotor, Nikšić, Pljevlja, Rožaje, Tivat i Ulcinj nijesu realizovale zaključak.
	13. Preporučuje se opštini Berane da obezbijedi da zaposleni u Službi za unutrašnju reviziju obavljaju isključivo poslove unutrašnje revizije i da odrede rukovodioca jedinice za unutrašnju reviziju u skladu sa odredbama Zakona o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, i o tome, najkasnije do kraja 2024.godine, obavijeste Ministarstvo finansija.	Opština Berane nije realizovala zaključak.
	14. Preporučuje se opštini Budva da preduzme aktivnosti na donošenju akta o unutrašnjoj prganizaciji i sitematizaciji i popunjavanju radnog mjesta rukovodioca i sistematizovanih radnih mjesta Službe za unutrašnju reviziju i o tome obavijesti Ministartvo finansija najkasnije do kraja 2024. godine	Opština Budva nije obavijestila Ministarstvo finansija o realizaciji zaključka do kraja 2024. godine.
	15. Preporučuje se opštinama Mojkovac, Petnjica, Gusinje, Tuzi i Zeta da obezbijede vršenje funkcije unutrašnje revizije na jedan od načina propisanih Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru, i to: organizovanjem posebne organizacione jedinice za unutrašnju reviziju u okviru subjekta ili obavljanjem poslova unutrašnje revizije od strane jedinice unutrašnje revizije drugog subjekta putem sporazuma i da o tome, najkasnije do kraja 2024. godine, obavijeste Ministarstvo finansija.	Opština Mojkovac je realizovala zaključak. Opštine Petnjica, Gusinje, Tuzi i Zeta nijesu obavijestile Ministarstvo finansija o relizaciji zaključka do kraja 2024. godine.

Glavni nalazi i zaključci

- Tokom analiziranog perioda zabilježeno je čak 25 izmjena Uredbe o organizaciji i načinu rada državne uprave, što je značajno uticalo na realizaciju zaključaka. Česte promjene u rukovodstvu dovode do promjene prioriteta, prekida administrativnih procesa i gubitka institucionalne memorije. Zaključci koji su bili u fazi pripreme ili djelimične realizacije nerijetko ostaju bez daljeg praćenja, jer novi rukovodioci možda nijesu upoznati sa prethodnim obavezama ili ih ne smatraju prioritetnim.
- Mehanizmi za praćenje realizacije zaključaka nijesu dovoljno razvijeni, što otežava Direktoratu za centralnu harmonizaciju i razvoj unutrašnjih kontrola da dobije tačne i pravovremene informacije o njihovom statusu. Iako su subjekti obavezni da obavijeste Ministarstvo finansija o sprovođenju zaključaka, u praksi to često izostaje.
- Jedan od najčešćih uzroka nerealizacije zaključaka jeste izražen nedostatak institucionalne memorije u vezi sa sistemom unutrašnje kontrole, što je posebno problematično usljed visoke fluktuacije rukovodstva i zaposlenih. Sistem unutrašnje kontrole nije u dovoljnoj mjeri dokumentovan, što za posljedicu ima da novozaposlenima nisu najjasnije uloge i odgovornosti svih aktera u sistemu, odnosno imaju izazov da razumiju kako sistem funkcioniše. I pored organizovanja obuka i treninga, one same po sebi nisu dovoljne da nadomjeste ovaj nedostatak.
- Dodatni izazov predstavlja i činjenica da rukovodioci često ne prisustvuju obukama iz oblasti upravljanja i unutrašnje kontrole, čime se propušta prilika za jačanje njihovih kompetencija. Osim toga, otežavajuća okolnost je i ta što, iako zakonodavni okvir jasno propisuje da je rukovodilac subjekta odgovoran za rukovođenje subjekom, a samim tim i za realizaciju zaključaka, u praksi obaveze za njihovu realizaciju nijesu uvijek adekvatno delegirane na niže nivoe u čijoj nadležnosti je realizacija zaključaka, pa izostaje i preuzimanje odgovornosti nižih nivoa za nerealizovanje zaključaka.
- U oblasti unutrašnje revizije najveći broj zaključaka Vlade Crne Gore odnosio se na popunjavanje radnih mjesta za unutrašnje revizore, koja nijesu popunjena u skladu sa Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru. Istovremeno, na ove zaključke najmanji je stepen realizacije kod subjekata javnog sektora. Kao jedan od razloga za nerealizaciju ovih zaključaka, Ministarstvo finansija je uvidjelo previše zahtjevne uslove prepoznate Zakonom o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru ("Sl. list CG", br. 75/2018) za zasnivanje radnog odnosa za zvanje unutrašnjeg revizora, odnosno uslov da svi unutrašnji revizori moraju imati iskustvo od najmanje godinu dana iz oblasti revizije. S tim u vezi, Ministarstvo finansija je novim Zakonom o upravljanju, unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru ("Sl. list CG", br. 89/2025) pojednostavilo uslove za zasnivanje

radnog odnosa za mlađeg i starijeg unutrašnjeg revizora, odnosno radno iskustvo u oblasti revizije nije više obavezno za zasnivanje radnog odnosa u okviru ova dva zvanja. S obzirom da je Zakon stupio na snagu 13. avgusta 2025. godine, u narednom periodu očekuje se kadrovsko popunjavanje jedinica za unutrašnju reviziju u skladu sa zakonskom odredbom, odnosno od najmanje tri unutrašnja revizora uključujući rukovodioca jedinice, što će dovesti do većeg stepena implementacije predloženih zaključaka. Ministarstvo finansija će pratiti stepen popunjenosti radnih mjesta za unutrašnje revizije preko informacija dobijenih u okviru godišnjeg izvještaja o radu jedinice za unutrašnju reviziju koji predstavlja osnov za izradu godišnjeg Konsolidovanog izvještaja o upravljanju, unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru.

- Takođe, jedan od razloga za slabiju realizaciju zaključaka iz Konsolidovanih izvještaja o upravljanju i unutrašnjim kontrolama u javnom sektoru u dijelu koji se odnosi na unutrašnju reviziju je neprepoznavanje značaja funkcije unutrašnje revizije od strane organa upravljanja odnosno rukovodioca subjekta. S tim u vezi, Ministarstvo finansija je novim zakonskim rješenjem u članu 7, prepoznalo obaveze i odgovornosti organa upravljanja odnosno rukovodioca subjekta u vezi sa funkcijom unutrašnje revizije. Naime, ovim članom, organ upravljanja odnosno rukovodilac subjekta je u obavezi, da između ostalog, kreira kulturu koja podržava funkciju unutrašnje revizije u okviru subjekta, pruža podršku rukovodiocu jedinice za unutrašnju reviziju, kroz redovnu i direktnu komunikaciju, periodično se sastaje sa rukovodiocem jedinice za unutrašnju reviziju i najmanje jednom godišnje razmatra sa rukovodiocem jedinice za unutrašnju reviziju da li su resursi unutrašnje revizije dovoljni za ispunjenje svrhe i planova unutrašnje revizije. Ministarstvo finansija će pratiti u kojoj mjeri je prepoznat značaj funkcije unutrašnje revizije od strane organa upravljanja, odnosno rukovodioca subjekta kroz informacije koje dostavljaju jedinice za unutrašnju reviziju u okviru godišnjeg izvještaja o radu, a koji predstavlja osnov za izradu godišnjeg Konsolidovanog izvještaja o upravljanju, unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru.
- Kao i u oblasti upravljanja i unutrašnjih kontrola, bitan razlog za niži stepen realizacije zaključaka Vlade Crne Gore u oblasti unutrašnje revizije jeste i česta reorganizacija državne uprave, odnosno promjene organa upravljanja, odnosno rukovodilaca subjekata. Sa čestim promjenama, novo rukovodstvo ima drugačiji pogled na značaj unutrašnje revizije, odnosno ne prepoznaje na samom početku svrhu i ulogu unutrašnje revizije. Ovo je naročito izraženo u slučajevima kada na čelo jednog subjekta dođe rukovodilac koji je prethodno radio u subjektima u kojima nije bila uspostavljena funkcija unutrašnje revizije. Takođe, česte organizacione promjene mogu dovesti do toga da unutrašnji revizori ne osjećaju sigurnost i zadovoljstvo

odnosom rukovodstva prema funkciji unutrašnje revizije što u određenim slučajevima bude posljedica čestih promjena u prioritetima i ciljevima subjekta. U cilju otklanjanja uzroka ovog nalaza, Ministarstvo finansija je već preduzelo aktivnosti, pa su novim Zakonom o upravljanju, unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru, u članu 7 definisane obaveze i odgovornosti organa upravljanja, odnosno rukovodioca subjekta u vezi sa funkcijom unutrašnje revizije. U navedenom članu, između ostalog propisano je da organ upravljanja, odnosno rukovodilac subjekta kreira kulturu koja podržava funkciju unutrašnje revizije u okviru subjekta, pruža podršku rukovodiocu jedinice za unutrašnju reviziju, kroz redovnu i direktnu komunikaciju i periodično se sastaje sa rukovodiocem jedinice za unutrašnju reviziju.

- I u oblasti unutrašnje revizije, u pojedinim slučajevima izostalo je informisanje Ministarstva finansija o realizaciji zaključaka Vlade Crne Gore, od korisnika sredstava budžeta na centralnom i lokalnom nivou koji su bili u obavezi da implementiraju zaključke.

Pored svega prethodno navedenog, na realizaciju zaključaka Vlade u godinama 2021-2022 značajno je uticalo i to što se proces rada morao prilagoditi uslovima izazvanim pojavom globalne pandemije COVID 19.

Korektivne mjere

- Uzimajući u obzir prethodno navedeno, CHU će u narednom periodu intenzivirati aktivnosti usmjerene na poboljšanje izvještavanja od strane svih subjekata u javnom sektoru prema Ministarstvu finansija, a naročito će insistirati na pravovremenom komuniciranju realizacije zaključaka iz Konsolidovanih izvještaja i nakon isteka rokova koji su postavljeni za realizaciju istih. Ažurirani rezultati realizacije svih zaključaka u analiziranom periodu će biti pripremljeni do kraja marta 2026. godine kada će biti prezentovan stepen realizacije zaključaka Vlade koji su usvojeni na bazi Konsolidovanog izvještaja o upravljanju i unutrašnjim kontrolama za 2024. godinu.
- CHU će u svojim godišnjim izvještajima zahtijevati od organa upravljanja, odnosno rukovodilaca subjekata u javnom sektoru da, u cilju jačanja institucionalne memorije, preduzmu konkretne korake u unapređenju sistema unutrašnje kontrole i njegovog adekvatnog dokumentovanja. Potrebno je da rukovodioci u subjektima javnog sektora sistematski dokumentuju sistem unutrašnje kontrole, kako bi se obezbijedila njegova dosljedna primjena i razumijevanje od strane svih zaposlenih.
- CHU će nastaviti da u postupcima sprovođenja sagledavanja kvaliteta uspostavljenog sistema unutrašnje kontrole potencira i zahtijeva od organa upravljanja, odnosno

rukovodilaca u subjektima javnog sektora da sistem unutrašnje kontrole uvijek bude adekvatno dokumentovan.

- CHU će prilikom organizovanja programa obuke iz oblasti upravljanja i unutrašnjih kontrola za rukovodioce, kao i tokom sprovođenja programa profesionalnog usavršavanja sertifikovanih unutrašnjih revizora u javnom sektoru podsticati intenzivniju saradnju između organa upravljanja, odnosno rukovodilaca subjekata u javnom sektoru i jedinica za unutrašnju reviziju, a naročito u smislu jačanja uloge unutrašnje revizije u pružanju savjetodavne podrške rukovodstvu u cilju unapređenja sistema unutrašnje kontrole i njegovog adekvatnog dokumentovanja.
- Donošenjem novog Zakona o upravljanju, unutrašnjoj kontroli i unutrašnjoj reviziji u javnom sektoru stvaraju se jače osnove za bolju realizaciju zaključaka iz godišnjih konsolidovanih izvještaja budući da odredbe novog zakonskog rješenja jasno i precizno propisuju i prepoznaju dužnosti i odgovornosti svih aktera (organa upravljanja, rukovodioca subjekta i rukovodioca organizacione jedinice) u sistemu upravljanja i unutrašnje kontrole. Takođe, odredbe novog Zakona u dijelu unutrašnje revizije stvaraju dobre pretpostavke za bolju realizaciju zaključaka koji se odnose na jačanje kapaciteta unutrašnje revizije. CHU će zahtijevati od jedinica za unutrašnju reviziju da u okviru godišnjeg izvještaja o radu dostavljaju informacije o stepen popunjenosti radnih mjesta u jedinicama za unutrašnju reviziju. Takođe, CHU će, na bazi informacija dostavljenih u godišnjim izvještajima o radu unutrašnje revizije, pratiti i donositi zaključke o statusu i položaju funkcije unutrašnje revizije u subjektima javnog sektora, kao i o odnosu organa upravljanja, odnosno rukovodioca subjekta prema jedinici za unutrašnju reviziju.
- Donošenje novih podzakonskih akata (Pravilnika o metodologiji rada unutrašnje revizije u javnom sektoru i Pravilnika o upravljanju i unutrašnjoj kontroli u javnom sektoru) predstavlja detaljnije razrađivanje i uređivanje oblasti PIFC kako u dijelu rada unutrašnje revizije, tako i u oblasti upravljanja i unutrašnje kontrole. Naročita pažnja je posvećena razvijanju metodologije za upravljanje rizicima koja je sastavni dio Pravilnika o upravljanju i unutrašnjoj kontroli i koja će predstavljati snažan alat u razumijevanju i uspostavljanju procesa upravljanja rizicima.
- CHU će do kraja godine dodatno unaprijediti i upitnik za samoocjenu unutrašnje kontrole, kao i formu i sadržaj godišnjeg izvještaja o upravljanju i unutrašnjoj kontroli kao i godišnjeg izvještaja o radu unutrašnje revizije kako bi se obezbijedilo da kroz ove forme dokumenata prikupljamo relevantne informacije o cjelokupnom sistemu.
- Takođe, CHU će nastaviti sa sprovođenjem programa sertifikacije unutrašnjih revizora u javnom sektoru, zatim programa kontinuirane edukacije unutrašnjih

revizora ali i dodatno intezivirati aktivnosti na sprovođenju kontinuirane edukacije u oblasti upravljanja, unutrašnjih kontrola i upravljanja rizicima.